

Prawo demokratycznie legitymizowane – deliberacja i upodmiotowienie obywateli. Wprowadzenie

Autorzy artykułów zaprezentowanych w niniejszym tomie przyjmują zgodnie z podstawowymi założeniami teorii demokracji deliberatywnej, że źródłem legitymizacji procesów stanowienia prawa i jego stosowania (czy to w typie sądowym, czy w typie administracyjnym) jest szeroki rzeczywisty udział w nich oraz realny wpływ na ich funkcjonowanie obywateli danego związku politycznego. Tym samym to aktywni publicznie obywatele stanowią niezbędny czynnik procesów prawotwórczych oraz procesów stosowania prawa.

Autorzy tomu zakładają, że sposobem dochodzenia do porozumienia powinna być deliberacja pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami. Podstawową zasadą regulującą deliberację jest konieczność publicznego formułowania uzasadnień odwołujących się do wspólnie podzielanych podstawowych wartości demokratycznych, nabierających tym samym charakteru uzasadnień publicznych, które zawsze powinny być jawne i transparentne oraz przekazywane w języku zrozumiałym dla zwykłych obywateli.

Z uwagi na powyższe, tom dzieli się na dwie sekcje: pierwsza poświęcona jest kwestii pojawienia się i ugruntowania deliberacji we współczesnym prawie oraz uświadomienia sobie tej zmiany we współczesnej filozoficznoteoretycznej refleksji nad demokratycznie legitymizowanym prawem; w drugiej części tomu poddano analizie – zarówno z perspektywy filozoficznej, jak i teoretycznoprawnej – udział obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce, w szczególności w procesie karnym.

Artykuły zaprezentowane w niniejszym tomie są w większości owocem prac Centrum Transdyscyplinarnych Badań nad Sędziami Społecznymi i Sądami DIKASTAI funkcjonującego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w ramach realizacji grantu *Instytucje udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce i Europie: stan obecny i wyzwania* przyznanego ze środków IDUB UAM (035/04/UAM/0009).

Piotr W. Juchacz¹
Poznań, grudzień 2022 r.

¹ Numer ORCID: 0000-0002-1570-4831. Adres e-mail: juchaczp@amu.edu.pl